

Radka Praumová: Vypovídací schopnost pohřbů kultury mohylové pro poznání struktury tehdejší populace. Plzeň 2014.

Problematikou mohylových pohřbů střední doby bronzové se v minulosti zabývala již řada badatelů, přesto lze na základě nově formulovaných otázek a aplikace moderních postupů dospět k mnoha novým závěrům. V tomto směru je tedy třeba ocenit zájem Radky Praumové o tuto problematiku, která přestože nenabízí příliš nových a kvalitních dat, poskytla autorce dostatek zdrojů pro její podrobné analýzy. Autorka při své práci nevychází pouze z českého materiálu, ale zabývá se i některými sousedními oblastmi (Dolním Bavorskem a Horní Falcí) a detailně pak pohřebištěm v dolnorakouském Pitten.

Celkově lze konstatovat, že autorka v zásadě splnila zadané téma. Drobnou výhradu mám však samotnému názvu disertační práce R. Praumové, který evokuje autorčin zájem nejen o mohyly střední doby bronzové, ale i starší doby železné. Také v názvu chybí přesnější prostorové vymezení její práce.

Práce R. Praumové je přehledně strukturována, a to (mimo úvodní kapitoly) na tři obdobné kapitoly, zabývající se třemi autorkou sledovanými geografickými oblastmi. Zde bych měl připomínku zejména k rakouskému regionu, neboť na rozdíl od Čech, Moravy či výše uvedených oblastí Bavorska zde autorka analyzovala pouze jedinou lokalitu, byť výjimečně dobře dochovanou a dokumentovanou (Pitten). Myslím, že zde autorka mohla využít i další publikované práce (např. citovanou syntézu hornorakouských pohřebišť z r. 1999 od H. Grubera).

Hlavním přínosem práce R. Praumové je především aplikace analýzy hlavních komponent, což je v případě pravěkých mohylových hrobů dosud v české archeologii poměrně ojedinělé. Je zde ovšem nasnadě, že autorka vychází mnohdy jen z torzovitých dat a nepříliš dobře dokumentovaných pramenů. Je proto otázkou, nakolik autorkou získaná data odráží chování pravěkých populací a nebo chování výkopců mohyl, kterým bezesporu mnoho zejména drobnějších artefaktů (nemluvě již o ekofaktech) unikala. Získané závěry tak nejspíše budou zkresleny jak stavem dochování pramenů, tak i stavem jejich identifikace při archeologických výzkumech. Myslím, že tento aspekt měla autorka ve svých závěrech více zdůraznit.

Další výhradu mám pak k celkové aplikaci analýzy hlavních komponent, kdy autorka analyzuje separátně Čechy + Moravu, dále vybrané regiony Bavorska a pak pohřebiště v Pitten, aniž by je pak následně mezi sebou porovnála. Je pravda, že autorka zmiňuje vzájemné podobnosti (např. s. 108-109), ale tyto pasáže by bylo třeba více rozpracovat a (dle

dostupné literatury) porovnat i s dalšími středoevropskými regiony. Mohla by se tím více zdůraznit regionální variabilita, či naopak obdobné aspekty v širším středoevropském smyslu.

Mezi mé dílčí výhrady patří např. samotná definice faktoru 8 (s. 46), kde se v opozici mají nacházet kategorie "nádob" a "střepey". V obou případech se ovšem jedná o zcela nedefinovatelné kategorie artefaktů: jak může např. autorka dávat do jedné kategorie "nádob, které nebyly dostatečně popsány"? Takovéto kategorie by dle mého názoru vůbec neměly do sofistikované analýzy vstupovat. Navíc analýza tohoto faktoru nepřinesla vůbec žádné závěry (s. 46).

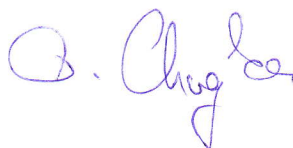
Další připomínku mám k autorčině samotné analýze keramiky, která se měla vyskytovat u "X" (sic!) pohřbů (s. 38). U této kapitoly postrádám jasně definované keramické tvary, které by navíc bylo dobré zobrazit např. ve srovnávací tabulce. Jaký rozdíl si má čtenář představit mezi "mísami" (s. 38) a "miskami" (s. 39)? Jak autorka od sebe odlišuje hrnky, šálky/koflíky a hrnce?

V případě analýzy bronzových artefaktů bych snad jen podotkl, že tvrzení autorky "Z jižních Čech není meč doložen u žádného pohřbu..." (s. 36) není zcela pravdivé, a to s poukazem na celý meč z mohylníku v poloze Na Homoli u Rataj (viz A. Beneš 1966: Muzeum keramiky v Bechyni. Zprávy ČSSA Suppl. 1, tab. I:8-10). Nevím také, jestli je relevantní psát, že "... zcela ojedinělý je výskyt předmětů ze zlata, jantaru nebo skla" (s. 49), když předtím autorka píše, že zlato bylo zastoupeno 2088 kusy (s. 40) a rovněž jantarové předměty nejsou až tak výjimečné (s. 41).

Práce Radky Praumové je po stránce formální v pořádku, překlepů, gramatických chyb či jazykových nepřesností jsem zachytil jen minimum. Pouze na s. 41 cituje autorka práci "Cílová –Tisucká 2011", která však chybí v seznamu literatury.

Jak již bylo uvedeno v úvodu mého posudku, splnila dle mého názoru Radka Praumová zadání své disertační práce. Přes výše uvedené výhrady ji doporučuji k obhajobě.

V Českých Budějovicích dne 14. 12. 2014

doc. Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D.